

Celoslovenská literárna súťaž

PREKROČ SVOJ TIEŇ

3. ročník (2023/24)

ZBORNÍK OCENENÝCH PRÍSPEVKOV

Občianske združenie PREKROČ SVOJ TIEŇ

ZBORNÍK

ocenených príspevkov

3. ročníka

Celoslovenskej literárnej súťaže

PREKROČ SVOJ TIEŇ

literárny žáner: umelecký opis

téma: Môj hrdina

ISBN 978-80-974818-0-3

9788097481803

Veľké Zálužie 2024

Vydavateľ

Občianske združenie PREKROČ SVOJ TIEŇ

Jarocká 1300/36

951 35 Veľké Zálužie

IČO: 53191455

DIČ: 2121344940

Kontakt

Mgr. Lenka Jalilah, PhD.

predsedníčka OZ, riaditeľka súťaže

0915 569 160

jalilah@prekrocsvojtien.sk

Odborný redaktor zborníka

Doc. PhDr. Peter Karpinský, PhD.

Jazyková úprava

Bc. Adriána Kertisová

Fotografia na titulnej strane

Ema Černáková

Rok vydania

2024

***

Odborný garant súťaže

Doc. PhDr. Peter Karpinský, PhD.

Predsedníčka odbornej komisie

Bc. Adriána Kertisová

Členovia odbornej komisie

PhDr. Jana Bartal, PhD.

Mgr. Christopher Danis

Mgr. Veronika Poláková, PhD.

Milan Štefánik

ISBN 978-80-974818-0-3

9788097481803

Obsah

Podakovanie našim cteným partnerom	5
ÚVOD.....	6
VÝSLEDKY 3. ROČNÍKA.....	6
Príhovor Doc. PhDr. Petra Karpinského, PhD., odborného garanta súťaže.....	8
Príhovor Mgr. Lenky Jalilah, PhD., riaditeľky súťaže.....	9
Príhovor Bc. Adriány Kertisovej, predsedníčky odbornej komisie	11
Terézia Sabajová , Mysliteľ pred svojím časom.....	12
Alena Čarnogurská , Môj hrdina	14
Simona Ondášová , Dvaja ľudia a jedna láska.....	16
Simona Šepeľová , Môj hrdina – Ja.....	18
Margaréta Tešľová , Tajomná hrdinka.....	20
Alexander Reindl , Malý hrdina Vilko.....	22
Emma Gvistová , Všetko, čo v živote mám	24
Karolína Polečová , Môj tajomný hrdina.....	26
Miriam Wansnerová , Slečna M	28
Miroslav Buna , Moja mama.....	30
Nikoleta Hozzová , Jeseň, moja vnútorná sila	32
Kristína Torkošová , Môj tatko, môj hrdina	34
Nikola Hnátová , Svetlo v mojom živote	36

Ďakujeme našim cteným partnerom, ktorí nás podporili finančne a/alebo darovali ceny pre víťazov:

BRIX
GROWN FOR FLAVOUR

ZLATÉ KÚPELE
TURČIANSKE TEPLICE
MEDICAL SPA

Katarína Marečková

Želmíra Kasanová

ÚVOD

Občianske združenie PREKROČ SVOJ TIEŇ vyhlásilo dňa 2. 10. 2023 tretí ročník Celoslovenskej literárnej súťaže Prekroč svoj tieň, ktorá prebiehala na platforme odborného recenzovaného časopisu Prekroč svoj tieň ISSN 2644-6707. Bola určená žiakom 8. a 9. ročníka ZŠ a študentom SŠ.

Odborná komisia súťaže na čele s predsedníčkou Bc. Adriánou Kertisovou dňa 31. 12. 2023 ukončila prijímanie súťažných textov a začala hodnotiť príspevky. Na celý proces dohliadal odborný garant súťaže, spisovateľ, jazykovedec a vysokoškolský pedagóg Doc. PhDr. Peter Karpinský, PhD., ktorý ručí za odbornosť súťaže, jej priebeh a dodržanie všetkých bodov Štatútu súťaže.

VÝSLEDKY 3. ROČNÍKA

Dňa 8. 4. 2024 boli vyhlásené výsledky 3. ročníka Celoslovenskej literárnej súťaže Prekroč svoj tieň nasledovne:

1. miesto:

Terézia Sabajová, Mysliteľ pred svojím časom

pedagóg: Mgr. Denisa Plichtová, Gymnázium, Metodova 2, Bratislava

2. miesto:

Alena Čarnogurská, Môj hrdina

pedagóg: Katarína Bielaková, Spojená škola, Spišská Stará Ves

3. miesto:

Simona Ondášová, Dvaja ľudia a jedna láska

pedagóg: Mgr. Monika Palko Magdová, Základná škola, Zemanská 2, Krompachy

Cena riaditeľky súťaže Mgr. Lenky Jalilah, PhD.:

Simona Šepeľová, Môj hrdina – Ja

pedagóg: Mgr. Henrieta Mandzáková, Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho, Humenné

Cena predsedníčky odbornej komisie Bc. Adriány Kertisovej:

Margaréta Tešľová, Tajomná hrdinka

pedagóg: Martina Molnárová, Spojená škola svätých Košických mučeníkov, Košice

Mimoriadna cena za kreatívny prístup:

Alexander Reindl, Malý hrdina Vilko

pedagóg: Romana Barešová, Základná škola, Školská 257, Dunajská Lužná

Odborná komisia rozhodla o nasledovnom poradí do 10. miesta:

4. miesto:

Emma Gvistová, Všetko, čo v živote mám

pedagóg: Mgr. Andrea Cepková, Základná škola, Školská 4, Vrbové

5. miesto:

Karolína Polečová, Môj tajomný hrdina

pedagóg: Mgr. Katarína Srogoňová, ZŠ a MŠ Oravská Lesná

6. miesto:

Miriam Wansnerová, Slečna M

pedagóg: Natália Labusová, Základná škola M. R. Štefánika, Spišská Belá

7. miesto:

Miroslav Buna, Moja mama

pedagóg: Mgr. Beatrix Barretta, Stredná súkromná odborná škola, Rimavská Sobota

8. miesto:

Nikoleta Hozzová, Jeseň, moja vnútorná sila

pedagóg: Mgr. Michaela Kántorová, Stredná zdravotnícka škola, Žilina

9. miesto:

Kristína Torkošová, Môj tatko, môj hrdina

pedagóg: Mária Pundir, Základná škola Jána de La Salle, Rača

10. miesto:

Nikola Hnátová, Svetlo v mojom živote

pedagóg: Mgr. Martina Leláková, Stredná odborná škola podnikania – Obchodná akadémia, Prešov

Dňa 31. 1. 2024 na zasadnutí odbornej komisie Celoslovenskej literárnej súťaže Prekroč svoj tieň odborný garant súťaže Doc. PhDr. Peter Karpinský, PhD. osvedčil všetky postupy odbornej komisie a schválil a potvrdil výsledky súťaže.

Príhovor Doc. PhDr. Petra Karpinského, PhD., odborného garanta súťaže

Trojka predstavuje jedno z najmagickejších čísel – môžeme sa s ňou stretnúť v mnohých rozprávkach a povestiach, v ktorých kráľ má tri dcéry alebo troch synov, smelý junák musí prekonať tri prekážky, aby oslobodil princeznú, a Popoluškine želania sú tiež ukryté v troch orieškoch. Trojka z hľadiska štruktúry textu zas predstavuje istý systém opakovania, ba až zákonitosti. Teda, ak by sme úspech prvého a druhého ročníka literárnej súťaže vyhlasovanej organizáciou Prekroč svoj tieň mohli potenciálne vnímať iba ako náhodu, pri jej treťom pokračovaní sa to už javí ako pravidlo.

Kvantita i kvalita literárnych prác odráža spomínanú úspešnosť súťaže a jednoznačne vyplýva zo zaujímavého konceptu celého projektu, dobrej organizácie, skúsených organizátorov a vynikajúceho zámeru.

Témou tretieho ročníka sa stal hrdina (presnejšie „môj hrdina“) a bolo zaujímavé sledovať, koho alebo čo súťažiaci považujú za hrdinu/hrdinov. Úprimne sa priznám, že spočiatku som sa obával, koľko sa v dielach objaví kadejakých pseudohrdinov, podenkových celebrít či iných osobností, ktoré sú možno na prvý pohľad zaujímavé, ale neprinášajú nijaké hlbšie posolstvo a čochvíľa sa na ne zabudne. Napokon som však zostal prekvapený, akých hrdinov obdivujú mladí, nádejní literáti. Neboli to len klasickí či bežní hrdinovia – rodičia, starí rodičia, herci, športovci, ale hrdinom sa mohla stať aj samotná príroda, nenápadný červík, ba dokonca aj naše vlastné telo.

Môžem konštatovať, že pri čítaní víťazných diel som si často vravel: „S týmto sa tiež stotožňujem.“ Autori akoby opisovali nielen svojho, ale aj môjho hrdinu. A tak to asi má byť. Hrdinovia by totiž mali byť univerzálni. Mali by v sebe mať niečo, prečo by sme sa na nich chceli podobať.

V konečnom dôsledku sa však pre mňa hrdinami stali aj všetci tí, ktorí sa do súťaže zapojili a nebáli sa s porotou a čitateľmi podeliť o svoje názory. Za to im ďakujem a rovnako by som sa chcel poďakovať aj organizátorom a zapriať im do prípravy ďalších ročníkov všetko dobré.

Doc. PhDr. Peter Karpinský, PhD.
riaditeľ ISMŠ FF PU v Prešove

Príhovor Mgr. Lenky Jalilah, PhD., riaditeľky súťaže

Mám nesmiernu radosť z veľkého počtu súťažných príspevkov, ktoré sme tento rok dostali, a ešte väčšie potešenie z vysokej kvality jednotlivých textov. Zaznievajú v nich silné odkazy a hlboké myšlienky o zmysle života, o zložitosti súčasného sveta, o láske k matke, blízkym, vlasti, Bohu, o potrebe hľadať pravdu. Autori príspevkov prichádzajú k pochopeniu, že hrdinom môže byť obyčajný človek, ktorého denne stretávame, ale aj abstraktná, nepolapiteľná, personifikovaná entita, napríklad múza, jeseň, červík. Vo svojich hrdinoch vidia hodnoty a kvality, ktoré často prehladáme, podceňujeme, a preto ich opisy môžu byť pre nás inšpiráciou a povzbudením.

Najčastejšie sa vyskytovali opisy matky, čo je pre mňa osobne veľmi potešujúce. Mamine ruky sú pre mladých súťažiacich symbolom lásky, nehy, povzbudenía, pokarhania. Jej oči sú svetlom v tme, iskričkami, hviezdami. Najkrajším vyznaním dieťaťa matke je priznanie, že sa chce na ňu podobať, že chce byť ako ona. Čo viac si môže matka priať?

Hlboké, silné a dojímavé myšlienky sa objavili aj v príspevkoch, ktoré sa nedostali do zborníka. Vybrala som niektoré z nich, pretože si určite zaslúžia pozornosť a uznanie:

MAMA:

Hoci je vzrastom nízka osôbka, v jej vnútri sa skrýva obrovské srdce, ktoré bije pre ľudí, ktorých má rada. (...) ... keď sa čas nájde a ona začne čítať, rada ju pri tom pozorujem, ako sa celá ponorí do príbehu a nevníma okolitý svet. (...) Keď raz budem mamou ja, chcem byť presne ako moja mama. Vo všetkom!

Emma Žinčáková, Moja starostka, Základná škola, Ohradzany

Nervozitu zanechá v práci, lebo kto iný je režisérom jej života, ak nie ona sama? (...) ... každé dieťa si zaslúži mať mamu, no nie každá žena si zaslúži mať dieťa.

Eliška Pňáčková, Spasená ideou, Základná škola Kláry Jarunkovej, Podbrezová

Veľmi rada pomáha ľuďom a to na nej obdivujem najviac, pretože v dnešnej dobe je ťažké odosobniť sa od svojich problémov a napriek všetkému, čo sa deje, pomôcť iným. (...) Vždy ma chránila a myslím si, že pokiaľ bude jej srdce tlčiť, tak to inak nebude. (...) Už takmer 17 rokov je vydatá za môjho ocka, ktorý bol a vždy bude láskou jej života. Neznamená to, že sa nikdy nepohádali, ale vždy si vedia odpustiť a nájsť si k sebe cestu. (...) Tiež si chcem v budúcnosti nájsť niekoho, kto ma bude milovať tak, ako môj ocko ľúbi mamku. (...) Každá mama si zaslúži ocenenie za to, aká statočná je. To by si mali všetci zapamätať. Dnes sa to vníma ako samozrejmosť – byť matkou.

Liliana Kormaníková, Moja hrdinka, Stredná odborná škola služieb, Prešov

Jej pohľad spája naše duše láskou. (...) Každý dotyk maminých rúk v nás vyvolá pocit sna v skutočnosti. (...) Chráni nás pred svetom plnom nenávisti i hnevu a mení ho na svet plný lásky a radosti. (...) Mama je maliarka nášho života, ktorá drží čarovný štetec lásky, maľuje nám v tomto svete krídla, ktoré nám dávajú slobodu a voľnosť.

Michal Peslár, Pocta mojej mamke, Základná škola Teodora Jozefa Moussona, Michalovce

Je to umelkyňa života, maľujúca šťastím každý deň. (...) Jej srdce je nekonečnou záhradnou ríšou, kde kvitnú kvety lásky, starostlivo zalievané slzami radosti a smiechu. (...) V kráse východu slnka a v tichu západu je zakódovaný mamin dar prežívať a oceňovať krásu života.

Dávid Pernica, Moja hrdinka, moja mamina, Základná škola, Vrakuňa

Je pilierom rodiny a jej prítomnosť je zdrojom bezpečia a istoty. (...) Vždy nám dáva pocit, že sme dosť dobrí presne takí, akí sme. (...) Vždy vytvára bezpečné a príjemné prostredie, v ktorom sa môžeme otvoriť a byť sami sebou. (...) Je príkladom integrity a jej činy sú v súlade s tým, čo hlása.

Denis Kubinec, Moja mama, Stredná súkromná odborná škola, Rimavská Sobota

Hrdina však nemusí byť len nadpozemská postava so super schopnosťami, môže to byť aj naoko obyčajný človek, ktorý však má pre nás výnimočnú hodnotu. (...) Jej slová sú ako šípy skúseného lukostrelca, vždy zasiahnu cieľ.

Samuel Rakús, Môj hrdina, Európska škola 1, Brusel, Belgicko

... podľa môjho názoru sú obyčajní ľudia tými najneobyčajnejšími hrdinami. (...) Jej vôňu mám uloženú v pamäti, pripomína čerstvo napečené koláče, alebo neskoré jesenné prechádzky, keď sa vzduch mení na biele obláčiky pary.

Anna Javorová, Môj hrdina, Základná škola, Tomášikova 31, Košice

OTEC:

Páči sa mi, ako rešpektuje a aj po toľkých rokoch stále ľúbi moju mamku. (...) Otec je človek, ktorý drží rodinu pohromade tým, že svojim deťom prejavuje náklonnosť a lásku. (...) Šťastné deti sú tie, ktorých otec inšpiruje a motivuje a vzhliadajú k nemu ako k svojmu hrdinovi.

Emma Grajcarová, Môj hrdina je môj otec, Spojená škola, Sečovce

BABKA:

Výzorom sme si podobné, povahovo rozdielne, no srdcom najbližšie. Nie nadarmo možno babke vraviť aj stará mama. (...) ... jej najsilnejšou vôňou je človečina, ktorá je v dnešnom svete veľmi vzácna.

Tatiana Andrejcová, Hrdinka s kuchynskou zásterou, Stredná odborná škola dopravy a služieb, Strážske

Príhovor Bc. Adriány Kertisovej, predsedníčky odbornej komisie

V školskej praxi sa umelecký opis striktne vymedzuje druhovo, žánrovo, formálne a narátor by sa mal držať všetkých náležitostí pre dosiahnutie čo najvyššieho hodnotenia. Presne dodržaná musí byť aj osnova a nutne sa musia využívať umelecké jazykové prostriedky, ktorých počet je často až redundantný. Prísnosť kurikula všetkých žiakov naučí dodržiavať formálne náležitosti a my dáme žiakom základných a stredných škôl možnosť prejavíť sa po kreatívnej stránke – aj v tom tkvie jedna z najhlbších myšlienok 3. ročníka literárnej súťaže vyhlasovanej občianskym združením Prekroč svoj tieň. Nadobudnuté vedomosti mohli žiaci ukázať vo svojich umeleckých opisoch, ktorých témou bol ich hrdina.

Kvalitatívna úroveň a kvantitatívna nálož súťažných príspevkov urobili tento ročník skutočne výnimočnými. Ešte výnimočnejší však boli opisovaní hrdinovia, ktorí neoplyvali nadprirodzenými schopnosťami, práve naopak, boli to úplne obyčajní ľudia, ktorí sa v očiach mladých javia ako neobyčajní pre svoje láskavé správanie, obdivuhodný prístup k životu alebo múdrosť, o ktorú sa radi podelia s ostatnými. Každý jeden opisovaný hrdina, malý či veľký, príbuzný či priateľ, bol umelecky stvárnený jedinečným spôsobom a možno ani nevie, že pre niekoho znamená celý svet.

Terézia Sabajová, Mysliteľ pred svojím časom

Pomedzi útulné, v tých časoch čerstvé domčeky Atén sa ich obyvatelia s vlastnou živou vravou len-len že vedeli obchádzať. V úzkych a hrboľatých uličkách, sprevádzaný vôňou Dionýzovho gréckeho vína, práve vznikol zárodok dnešného divadla. Popri tom sa však Atény stali aj kolískou filozofie a mnohých myšlienok, ktoré dodnes hýbu svetom. Pomedzi výkriky miestnych obchodníkov, ktorých kulisou bol lomoz čulého mesta v rozkvet, sa s neveľkou námahou dali postrehnúť pútavé diskusie, miestami až dišputy, o vzniku sveta a zmysle života.

Niet divu, že pri takom zhone si človek často zabudne všímať detaily. Detaily, ako napríklad konkrétny ponúkaný tovar, utekajúci, no nevratný čas, alebo jednotlivé tváre ľudí. No práve jedna z týchto všedných tvárí bola niečím výnimočná.

Strieborná brada denno-denne ponevierajúca sa srdcom mesta sa po istom čase stala symbolom poznania. Jej sprievodom bola robustná postava nesúca sa na bosých chodidlách, vzbudzujúca dojem poľutovaniahodnej zanedbanosti a chudoby, posilnený jednoduchým, obnoseným rúchom, ktoré večne zahaľovalo telo legendárneho mysliteľa.

Každý, kto však mal tú česť, pohovárať sa s ním v blízkosti aténskej agory, vie, že vzhľad nikdy nebol jeho pýchou. Práve naopak – nevýrazný zovňajšok prenechával priestor zaujať okolie jeho intelektu a nevídanému spôsobu uvažovania. To vďaka nim každý pozná jeho meno, tisícky rokov staré. Práve jeho rozum spravil Sokrata nesmrteľným.

Tvár mal posiatu hlbokými vráskami, ktoré však v porovnaní s hĺbkou jeho myšlienok pôsobili ako majestátny znak odvekej skúsenosti. Sokratove tenké pery takmer celkom pokrýval nekonečný belasý testament múdrosti spustený z jeho tváre. Spod veľkého ustarosteného čela žiarili dve tmavé zrkadlá pravdy horiace nadšením z každej neľahkej otázky. Ich zrak však bolo pomerne náročné zachytiť, keďže mudrcova hlava zvykla byť mierne sklonená a chrbát nerovný. Jeho pohľad sa plazil len po predmetoch, ktoré ho zaujali, nesnažiac sa prilákať pozornosť druhých.

Pri nenáhlivej chôdzi mal filozof ruky takmer nehybné, ale počas agitačných debát nimi podvedome entuziasticky rozhadzoval vôkol seba, ani čo by sa gestikuláciou snažil nahradiť vlastné slová.

Hlas mal tichý, no rozvážny. Pravda skrytá v Sokratových výrokoch sa rozliehala po uliciach ako rieka pomedzi skaly, hoci dohromady toho vôbec nenahovoril veľa. Ruch myšlienok v jeho hlave bolo často zdanlivo počuť aj navonok.

Zo všetkého najviac Sokrates túžil po poznaní, za úsvit ktorého sám označil zvedavosť. Bez nej sú ľudia ochotní uveriť všeličomu a uprednostniť pohodlnosť pred pravdivosťou, a práve takýchto ľudí sa bál najviac.

Myšlienky skladal a ohýbal ako umelec. Fakty preňho boli farbami, túžba vedieť viac inšpiráciou. Inteligenciou ako štetcom tvoril dielo, ktorým bola pravda. No tak, ako každému obrazu predchádza prázdne plátno, tak každej múdrosti predchádza nevedomosť, ktorej dôležitosť si uvedomuje málokto. Sokrates však patril k tým, ktorých táto znalosť obdarila istou slobodou. Vďaka úprimnému uznaniu vlastnej neznalosti toho vedel ohromne veľa.

Jeho žeravá zvedavosť si našla priateľku v nepoddajnej odvahe, ktorá mu otvorila bránu k spochybňovaniu autority osobností i zákonov. Ochota myliť sa mu pritom nedovolila nechať sa vyvieť z miery nepriateľmi, ktorých si Sokrates svojou nebojácnosťou vytvoril nemálo.

Ako svetlo na cestu jeho životom bolo Sokratovo skalopevné presvedčenie, že človek by mal poznať seba samého. V pulzujúcich uliciach gréckej metropoly chabro spochybňoval každého, kto hlásal, že niečo vie, v neoblomnom záujme dopátrať sa až ku koreňom pravdy a odlíšiť ju od klamlivých dogiem spoločnosti.

Mysliteľova nespútanosť na ceste za poznaním však podkopávala reputáciu takmer každého, komu sa Sokrates rozhodol adresovať nával svojich všetečných otázok. Skúsený ľud ulice sa pred jeho otázkami rozchádzal ako pred pliahou, mudrcove slová dav priam krájali a zrak okoloidúcich sa pred ním odvracal ani kvety za svetlom. Neutíchajúce krupobitie jeho neželaných otázok a rébusov mu napokon prinieslo jeho chýrnu prezývku: Aténsky ovad.

Avšak ako bez zdanlivo chúlостivých ovadov by príroda nebola neskrátená, tak aj Aténam, kultúrnej perle antiky, by bez jej ovada jednoducho chýbal kus histórie. Očista verejnosti od nepravd a odhalenie skutočnosti preňho bolo životným poslaním.

Obdivuhodnou bola aj jeho ochota a odhodlanie, ktoré mu znemožnili pýtať si odmenu za svoju prácu, vykonávanú celkom nezištne a altruisticky. Sokrates dokonca uprednostnil svoje zásady pred pokusmi zvečniť vlastné tézy a v živote nenapísal jedinú knihu. O goliášskej sile jeho myšlienok sa dozvedáme len od jeho žiakov, ktorí podľahli inšpiratívnosti myšlienkového vizionára a dokázali vidieť jeho dar aj napriek ošemetnému obchádzaniu morálnych konvencií, ktoré bolo Sokratovým zvykom.

Na sklonku jeho života Aténsky ovad sotva vedel, o koľké tisícročia ho jeho idey prežijú sprevádzajúc ľudstvo, no k smrti napokon pristúpil so zvyčajnou nespornou odvahou. Sám čas bol napokon spravodlivým sudcom, ktorý potvrdil, že Sokratova osobnosť prináša mnohonásobne viac ako tí, ktorí ju kedysi kritizovali, hoci, pravdupovediac, miestami si to filozof vlastnou trúfalosťou priam pýtal.

Doba, svet, spoločnosť – toto všetko sa odvtedy posunulo dopredu, no ľudia sú svojím spôsobom stále rovnakí. Takých, ktorí pre svoje presvedčenie ochotne riskujú aj vlastné renomé sa zaťažko hľadá, no Sokrates je apodiktickým dôkazom, že pátranie po nich predsa len nie je úplne beznádejné. Koniec koncov, hrdinom je ten, ktorého zásady žijú dlhšie ako on sám.

***

Súťažný príspevok Terézie Sabajovej Mysliteľ pred svojim časom získal 1. miesto.

Alena Čarnogurská, Môj hrdina

Typická chôdza, ktorá pomocou chodidiel v papučkách vytvára okolo seba jemné šuchanie, sprevádzané hlbokým dýchaním, prezrádza môjho dedka už z diaľky. Niekedy sa v jeho okolí vznášajú aj vety, ktoré mi prezradia, aký mal deň, čo nové sa dozvedel od tety Božky a ktoré anglické slová mu chýbajú v krížovke.

Keď som bola ešte malá a chcela som sa mu pozrieť do očí, musela som poriadne zakloniť hlavku. Neskôr sa naše roly vymenili a dnes sa k nemu skláňam ja. Najväčšiu pozornosť púta jeho guľaté bruško, často zakryté zásterou zašpinenou po krájaní čerstvej zeleniny alebo od korenia na americké zemiaky. Dopĺňajú ho nohy s neposlušnými kolenami prosiacimi o pozornosť častou bolesťou, ktorou dokážu ako rosničky predpovedať počasie. Dôležité sú aj ruky, ktoré mi už od útleho detstva ukazovali fungovanie sveta: ako správne natočiť muškáty na slnko, nakrájať kapustu na dokonalé kúsky, namerať presné vzdialenosti medzi paradajkami v skleníku a, samozrejme, aj to, ako najefektívnejšie poukladať kompóty.

Ďalším pútačom pozornosti je jednoznačne guľatá hlava pokrytá jemnými striebornými vlasťami. Po celej tvári sa v obrazoch plazia čiary múdrosti, ktoré poukazujú na dedove dlhoročné skúsenosti. Do diaľky z nej svietia maličké gombíky, ktoré ma pri úprimnom pohľade presvedčia, že sa za nimi stále skrýva duša malého chlapca. Do očí bije aj kombinácia väčšieho nosa a úzkych pier.

Malého chlapca prezrádza aj typický zmysel pre humor. Na chlapčenských vtipoch nášho dedka sa zasmieje už len babka. Berie to ako povinnosť, pretože je jeho manželkou? Iste nie! Tajne sa aj my na nich zasmiejeme a pobavíme. Ale aj navzdory všetkým vtipom mu asi najviac príde vtipné to, keď sa mi nedarí upiecť palacinku.

Úprimná radosť alebo rozčúlenie dokážu hravo zmeniť stavbu celej tváre. Veselý úsmev zúži oči tak, že sú takmer neviditeľné. Ak je radosť dostatočne živá, napríklad pri stretnutí celej rodiny alebo pri stokrát opakovanom filme Vinnitou, úsmevu robia spoločnosť aj diamanty v podobe sĺz šťastia. Ak sa však vrásky ešte viac prehĺbia a obočie sa na mňa pozerá z nižšieho miesta ako zvyčajne, viem, že niečo nie je v poriadku. V takejto situácii sa vo vzduchu často vznáša aj cigaretový dym.

Síce očami neviditeľnou, ale aj napriek tomu veľmi dôležitou súčasťou môjho dedka je zlaté goralské srdiečko. Už od malička bolo zvyknuté žiť v skromnosti, pretože o všetko sa delilo so svojimi šiestimi súrodencami. Možno aj preto sa nám snaží dať všetko, čo nám vidí na očiach. Vo svojom vnútri má vyhradené špeciálne miesto pre našu babičku, ktorú ľúbi tak, ako to je prezentované v každej rozprávke, a pri každom jej sviatku sa u nich na stole záhadne objaví kytica červených ruží.

Osobitný kúsok svojej lásky skrýva aj pre naše tradície, či už rodinné alebo zamagurské. Veľmi dávno prišiel na svetlo s úžasnou myšlienkou, ktorou chcel udržať rodinu pokope, a tak založil deň Trebuňovcov, vďaka ktorému sa každý rok všetci stretieme. Z jeho odhodlaného a zároveň

milého pohľadu sa dá vyčítať aj to, ako veľmi ľúbi goralskú kultúru. V skrini mu visí nádherný kroj, na poličke tíško sedí goralský klobúk a pod posteľou sa na mňa pri každom predvianočnom upratovaní usmieva ostrá valaška.

Nielen jeho hrud', ale aj hlava skrýva skutočný poklad. Dedko vďaka svojmu rozumu dokázal preplávať množstvom nebezpečných vôd. V každej situácii si dokáže hravo poradiť a tváriť sa pri tom, akoby to bola hračka. Lenže ja viem, že je to výsledok všetkých rokov, počas ktorých poctivo študoval.

Svojou oddanosťou, láskou a schopnosťou držať nás všetkých pokope je určite vzorom nielen pre mňa, ale aj pre mnoho ľudí vo svojom okolí.

***

Súťažný príspevok Aleny Čarnogurskej Môj hrdina získal 2. miesto.

Simona Ondášová, Dvaja ľudia a jedna láska

Hrdina. Vyrýsovaná postavička v kostýme Supermana, Batmana či Spidermana. Idol na úvodných stránkach tisícok časopisov. Silný, statočný, zdatný, bezchybný, ba priam dokonalý. Ten môj však nie je dokonalý. Nenosi kúzelný plášť ligotavý ako posledné záblesky slnka za súmraku. Nie je žiaden stereotypný model ani filmová hviezda. Nezachraňuje životy ľudí, ohrozených pliahami spoločnosti, a nezachraňuje ani zvieratá. Zachraňuje mňa.

Chlácholí všetky moje nepokoje na duši. Predstavuje pre mňa nekonečnú bublinu bezpečia. Je mojou vrbou vo svete zla. Mojou encyklopédiou dobra, v ktorej vždy nájdem odpovede. Je mojím spektrom ľudskosti, ktoré ma každým dňom učí rozoznávať všetky farby láskavosti. Voní ako ovocný čaj počas zimy, ale aj ako kakao, ktoré ma čaká každé ráno na stole. Znie ako piesne, ktoré sú už len dobrou spomienkou. Ako zvončeky zo zvučky obľúbenej rozprávky, ktoré hľadajú uši každé nedeľné ráno. Časy strávené vo vyhriatej posteli z páperia s pocitom vznášania sa, akoby to bol iba sen. Je to miesto, kde sa okolo mňa klenú štyri modré oči, ako najčistejšie plesá, ukryté v úpäť hôr. Ich sladká náruč dokáže vysušiť všetky víchrice obáv. Drží ma, pozná ma, zvláda ma, akceptuje ma. Náruč taká nežná, no zároveň pevná. Nežná vďaka jej čarovným plavým vlasom s hnedým odleskom a rukami krehkými a takými jemnými, ako sú zamatové šaty tej najkrajšej princeznej. Pevná pre jeho robustný postoj, ktorý značí veľikánsku vôľu zmeniť svet v lepšie miesto a pomáhať aj tým najchabejším bytostiam. „Chrániť, pomáhať a ľubiť,“ slovami, ktorými sa vždy riadil. Také hrejivé a láskyplné teplo. Pokora, zdvorilosť a statočnosť.

Nie vždy som si vedomá svojho šťastia, ktoré mám. Nie vždy si ho vážim a nie vždy ho dávam najavo. No nikdy zaň neprestanem byť vďačná. Za radostné spomienky, milujúce a hodné najširšieho úsmevu na tvári. Za ženu, tú najkrajšiu na svete, neporovnateľnú so všetkými ostatnými ženami v galaxiách. Tú najmúdrejšiu zo všetkých múdrych. Takú nádhernú a pohľadu hodnú. A za muža, toho najdobrotivejšieho zo všetkých mužov na Zemi. Charizmatického, vľúdneho a dobrosrdečného. Moja tvár mi nikdy nebude hanbou, pretože je taká podobná tej jeho.

Dvaja ľudia, jedno miesto. Dvaja ľudia, jedna láska. Tá, ktorá je mojím vzorom. Samozrejme, nie stále zaváňa kvetinami. Všetko má svoje temné zákutia zlých časov, skryté pred zrakom iných. Tie tu vždy boli, sú aj budú. Prejsť nimi je trnistá cesta plná žiaľu. Smútok a strach nie sú emócie, ktoré by takým nevinným tváram pristali. Najhorší je na tom hnev. Jemné vrásky na zvrátenom čele a krik tak absurdne prenikavý. Niežeby chceli, ale musia. No slnko uvidíme len vtedy, ak búrku prečkáme. Ak prečkáme všetok dážď, hromy, blesky a krupobitia. Čakanie sa môže javiť ako nekonečné, avšak dá sa prežiť. Tak ako bolo nebu sprisahané, v zdraví i v chorobách, v šťastí i v trápeniach.

Z myšlienky nemať to, čo mám, mi behá mráz po chrbte. Byť stratený vo svete je ten najhorší pocit, ktorý môže človeka postretnúť. Ale mať miesto, kam sa dá vrátiť, je najväčšie svetlo nádeje. Mať miesto v srdci svojich milovaných. To špeciálne miesto, ktoré tam vždy bude. Nie len v ich, ale aj v tom mojom. Dotyk priazne od duší takých nevinných, ľahko zraniteľných, no zároveň tak ohromne silných. Hlavne kvôli mne. Domov pre mňa. Vďačnosť, štedrosť a milosť, ukrývajúce sa

v telách iba obyčajných, no svedomím čistých ľudí. Učiacich ma byť tým istým správnym a zároveň rozumným a cieľavedomým človekom. Je to ako záchranný čln, na ktorý keď nastúpim, viem, že ma odplaví správnym smerom. Ako Severka, ktorá mi aj v najtemnejšej noci ukáže tú správnu cestu. Cestu do miesta cnosti. Tam, kde sídli základ môjho srdca. Môj otec a moja matka. Domov cnosti.

***

Súťažný príspevok Simony Ondášovej Dvaja ľudia a jedna láska získal 3. miesto.

Simona Šepeľová, Môj hrdina – Ja

Na začiatku svojho príbehu stojím pred tichou scénou, ktorá predstavuje začiatok mojej cesty. Toto ticho je prvé, čo si všímame, keď pozorujeme nášho hrdinu – seba samých. Je to ticho, v ktorom sa učíme počúvať a vnímať svoje vlastné myšlienky, túžby a obavy. Je to ticho, v ktorom sa nachádzajú korene nášho hrdinstva. Keď som pozorovala seba, videla som malé dievčatko plné zvedavosti a túžby objavovať svet. Bolo to obdobie bezstarostnosti, keď svet bol plný nekonečných možností. Boli to dni také veselé, ako semienka púpavy unášané vetrom; dni, v ktorých sa nevyčerpatelné možnosti uvoľnili v medziach širokých horizontov sveta.

V hĺbinách mojej bytosti, v tichu duše, zaznieva príbeh môjho hrdinu. Nie je to postava z fantazijnej poviedky, bojovník, ktorý sa postavil proti trojhlavým drakom, ani princ, ktorý zachraňuje krásne princezné. Môj hrdina je skrytý v okamihoch každodenného života, v drobných spomienkach a rozhodnutiach, ktoré tvoria jeho cestu. Je to hrdina, ktorý sa prejavuje v tichých hĺbkach môjho bytia, v mojich vnútorných zmýšľaniach, v tom, kým som a kým sa snažím byť. Nemá lesklé brnenie, nepreukazuje sa vznešenými titulmi a nikdy nezískal masívnu slávu. Jeho sila spočíva v niečom oveľa hlbšom – v srdci a mysli, ktoré sú pripravené čeliť všetkým výzvam, ktoré prinesie život. Jeho meč nie je zo zlata a ocele, ale z odvahy čeliť ťažkostiam a zvedavosti hľadiť do neznáma.

Môj príbeh sa začína v tme. Nie v hlbokom a temnom lese, ale v lúčoch svetla, ktoré sa nesmeli snažia prebiť skrz vrstvy nevedomia. V detstve som bola skúmajúcim duchom, ktorý sa bál tmy, ale mal túžbu ju bližšie spoznať. Každý večer som si na seba obliekla pyžamo a pri sviečke som čítala knihy o dobrodružstvách krásnych princezien a odvážnych hrdinov. Vtedy som nechápala, že môj vlastný príbeh bude odvážnejší a komplexnejší než zápletky v príbehoch fiktívnych postáv. V čase svojho detstva som si nemyslela, že mám hrdinu vo svojom vnútri. Bola som natoľko pohltená inými príbehmi, že som nepozorovala, ako sa formuje môj vlastný. No postupne som sa naučila, že hrdinstvo nie je len o nekonečných dobrodružstvách a tajuplných talizmanoch. Hrdinovia sú tí, ktorí čelia svojim vlastným obmedzeniam, boja sa svojich démonov a hľadajú cestu k múdrosti a neustálemu rastu. Nie každý chce v živote nájsť svojho hrdinu, svoj dokonalý vzor. No ja som toho svojho hrdinu našla práve v sebe.

Ja obdivujem svoje telo, že dokáže každé ráno vstať, telo ako výnimočné umelecké dielo, vytvorené evolúciou a genetikou, s nekonečnými vrstvami a zložitými detailmi, ktoré si zaslúžia obdiv a lásku. Kožná paleta mi darovala širokú škálu farieb, ktorá sa v harmónii s prírodou každým ročným obdobím mení od sviežej bielej až po krásny odtieň opálenia, ktorý som získala počas života. Každá jazva, každá vráska rozpráva svoj jedinečný príbeh a zaznamenáva dobrodružstvá a spomienky, ktoré som zažila. Moje ruky sú nástrojom tvorby a lásky, umožňujú mi vyjadriť sa vo svete, dotknúť sa druhých a spojiť sa s nimi. Sú mostom medzi mojimi myšlienkami a fyzickým svetom. Oči sú mojím oknom z duše priamo do krásy okolitého sveta. S ich pomocou môžem objavovať zázraky prírody a umenia, či už sú to západy slnka, obrazy alebo úsmevy milovaných ľudí. Srdce, to pulzujúce centrum mojej existencie, bije rytmicky a nepretržite, čerstvá krv prechá-

dza telom, dodáva mu silu a energiu. Je symbolom môjho života, mojej túžby a schopnosti milovať. Nohy ma nesú na ceste životom, od najmladšieho veku, keď som sa učila chodiť, až po dospelosť, keď začínam prechádzať mnohými dobrodružstvami a objavovať nové svety.

Moja myseľ je ako tajomná katedrála neznámych chodieb a nekonečných galérií, zasvätených zázrakom vnútorného sveta. V nej sa tvoria obrazy a pocity, akoby boli maľované štetcami najvýznamnejších maliarov. Farby emócií sa miešajú a tvoria živé obrazy, ktoré nikdy nestratia svoju intenzitu. Môj duch je ako hudobný orchester, kde každý nástroj hrá svoju vlastnú melódiu a spolu tvoria harmóniu mojej bytosti. V mojej mysli sa nachádza pokladnica vedomostí a skúseností, ktoré sa sčítajú a množia ako perly na náhrdelníku. Je to zrkadlo môjho vnútra, kde sa odrážajú moje sny, túžby a nekonečné úsilie o poznanie. Je to chrám mojej kreativity a prameň môjho vnútorného svetla.

Najväčšou výzvou môjho príbehu sú práve zmeny. Život je neustálym prúdom zmien, a môj hrdina sa musel naučiť plávať proti nim. Niekedy to bolo ťažké, inokedy oslobodzujúce. Najťažšou zmenou pre mňa bola strata. S príchodom dospelosti prišla aj strata ilúzie ideálneho sveta, snov a plánov, ktoré sa rozplynuli v dyme neistoty. Bolo to v tých okamihoch, keď som musela ukázať svoju skutočnú silu.

***

Súťažný príspevok Simony Šepelovej Môj hrdina – Ja získal Cenu riaditeľky súťaže Mgr. Lenky Jalilah, PhD.

Margaréta Tešlová, Tajomná hrdinka

Moja hrdinka je žena, ktorá síce má svoje roky, zažila množstvo vecí a má veľa skúseností, ale stále vyzerá mlado a živo. Z jej postoja vyžaruje odhodlanie a zároveň sila, chápanosť a hlavne láska. Okolo seba má pár skvelých priateľov, ktorí ju sprevádzajú už dlhé roky a podnikajú s ňou všetky dobrodružstvá. Hoci spomedzi nich nie je najsilnejšia, najmocnejšia ani najväčšia, nikdy sa na to nesťažovala, no aj napriek tomu aj ona v niečom vyniká.

Jej veľké a milujúce oči sú zelené ako tráva vykúpaná v čerstvej rannej rose. Nie je to však iba obyčajná farba. Hrá všetkými odtieňmi, akoby ste nakreslili dúhu iba so zelenými farbami. V každom období, v situácii i v každej hodine sú jej oči oblečené do iného odtieňa. Vyzerajú ako dva krásne listy, ktoré sa na strome počas celej jesene pomaly prezliekajú. Predsa sú však stále tie isté – pozorné a láskavé ku všetkým a ku všetkému. Svojím láskavým pohľadom nás víta a vyčarí nám obrovský úsmev na tvári. Keď sa však hnevá, oči jej potemnejú a stanú sa z nich hlboké zelené plesá, v ktorých nedovíďme ani na dno.

Moja hrdinka je deň čo deň zahalená do nádherného kráľovsko-modrého plášt'a. Vyzerá, akoby sa na ňom jagala celá nočná obloha, akoby sme na ňom videli všetky galaxie a akoby odrážal všetky hviezdy, ktoré vo vesmíre nájdeme. Tento vesmírny vodopád jej vo veľkých vlnách padá až k nohám. Je to zafír, nádherný skvost a drahokam, ktorý sa už časom stal jej symbolom. Pod plášt'om skrýva každý deň iné oblečenie. Mnoho ľudí si myslí, že práve z tohto plášt'a pochádza všetka jej moc, dobro a uznanie. Myslia si, že je to zdroj jej úžasnej sily. Či je to naozaj tak, či je to pravda, to sa možno nikdy nedozvieme...

Pramene vodopádu sú jej vlasy – husté, lesklé a orieškovohnedé. Rozlievajú sa po jej ramenách a zahryzávajú sa do plášt'a. Vietor ich prečesáva, hrá sa s nimi a ony sa vlnia ako zlatisté obilie na poli.

Vlastnosťami, ktoré tvoria moju hrdinku, sa môže pýšiť len malá skupina ľudí. Najkrajšou vlastnosťou je ochota pomôcť. Pomôže všetkým, bez ohľadu na to, či sa sama ocitne v nebezpečenstve. Ak treba, ochotne rozdá či podaruje aj posledný kúsok tým, ktorí toľko nemajú. Prijme a poteší všetkých, nikdy nerobí rozdiely a oplýva láskavosťou. Vždy sa snaží priniesť dobro najprv pre druhých, až potom pre seba a je veľmi pracovitá. Je odhodlaná a nikdy sa nevzdáva – aj keď pred ňou stojí akokoľvek náročná prekážka. Vždy ochráni svojich najbližších pred akýmkoľvek nebezpečenstvom, ktoré na nich číha.

Ľudia sa k nej však správajú veľmi zle. Možno jej závidia dobrotu a silu alebo im skrátka nezáleží na jej osude – čo sa s ňou stane, keď ju rania. Ktovie. Určite im však nezáleží na jej celoživotnom diele, na tom, čo všetko už urobila pre ostatných. Ich bolestivé slová jej často urobia hlbokú ranu do srdca, ktorá sa tak ľahko nezahojí. Správanie týchto chladných srdc si vôbec nezaslúži.

Moja hrdinka však aj tieto skutky prijíma s mrazivým pokojom, a aj keď si to tí ľudia nezaslúžia, ponúkne im svoju láskavosť. Práve preto ju tak veľmi obdivujem. Niekedy je to na ňu priveľa

a vtedy by som ani svojmu najhoršiemu nepriateľovi neželala byť v jej blízkosti. Číry hnev vyviera až z hĺbky jej srdca a vystupuje na povrch ako láva zo sopky. Ľudia ju však vtedy neberú vážne a ešte sa čudujú, prečo sa hnevá. Načo sa však vôbec pýtajú? Ved' je to úplne jasné...

Ak sa my k našej Zemi – mojej hrdinke – nebudeme správať ohľaduplne, prečo očakávame, že ona sa takto správať bude? Zem – úžasná „mama“, ktorá sa pre nás už mnohé roky len obetúva a rozdáva všetko, čo môže. Človek však asi nedokáže vymyslieť lepšie poďakovanie, ako hory odpadkov v jej oceáne, oblaky prachu vysoko v nebi a kruté vojny. Príroda bez človeka môže žiť, ale človek bez prírody nie. Mohla sa už každú chvíľu vzdať, ale ona stále vytrváva. Prečo sa jej takto odvdáčujeme? Zem, to je planéta plná každodenných drobných zázrakov...

Zem, to je planéta tisícich výhľadov. Obloha nám každé ráno a večer ponúka jej prekrásne divadlo. Ráno sa oblaky obliekajú do ružovej, červenej alebo oranžovej farby a slnko vykukuje po svojej náročnej, tmavej nočnej ceste. Každý deň máme možnosť vidieť ligotavé stuhy riek, ozrutných obrov – naše hory a krásne úsmevy ľudí okolo seba.

Zem, to je planéta tisícich chutí. Už množstvo rokov nám ponúka svoje plody a dary, za ktoré nič nežiada. Chute nám pulzujú v ústach, jedna chutnejšia a lepšia ako druhá.

Zem, to je planéta tisícich vôní. Vôňa dobiedzavých dažďových kvapiek, vôňa kráľovských lúčnych kvetov, vôňa Vianoc, vznášajúca sa s každou koledou na vianočnom trhu, či vôňa lásky v babičkinom výnimočnom jablkovom koláči vie stále očariť a zlepšiť každý všedný deň.

Zem, to je planéta tisícich symfónií. Toľké množstvo zvukov, a predsa sú tie obyčajné často najkrajšie. Zurčanie potoka mi znie ako nádherná melódia, bzučanie včiel ako úžasný koncert a milé či povzbudivé slová od priateľa ako symfónia.

Zem, to je planéta tisícich dotykov. Slnko nás poláska svojimi teplými lúčmi, stromy – strážcovia oblohy – sa nás dotýkajú svojimi listami a pohladenie od druhého človeka zmôže naozaj veľa.

Zem nám poskytuje miesto na bývanie, ponúka nám seba a stále nám pomáha. Kam sa ale presťahujeme, ak ju svojím správaním zničíme? Kto jej pomôže, ak to nebudeme my?

***

Súťažný príspevok Margaréty Tešlovej Tajomná hrdinka získal Cenu predsedníčky odbornej komisie Bc. Adriány Kertisovej.

Alexander Reindl, Malý hrdina Vilko

Vďaka môjmu starému otcovi som pred rokom spoznala hrdinu, akému vo svete nieto páru. Porozprával mi o niekom tak skutočnom, až je to neskutočné a neuveriteľné. Považujem ho za najväčšieho hrdinu všetkých čias. Volá sa Vilko.

Vilko bol kedysi maličkého veku. Keď sa narodil, pripomínal svojej mamičke zrníčko piesku. Nie obyčajné, ale zlaté. Také zrnko piesku, aké princezná Fantaghiró zvierala na konci rozprávky vo svojej dlani. Nikdy by mi nenapadlo, že tento kedysi malý drobček, toto malilinké zrnko piesku bude raz mojím najbližším a najmilovanejším na svete.

Dnes, keď trochu, ale naozaj len trošilinku vyrástol a zmohtnel, pripomína harmoniku. Jeho telo je poskladané ako vejárik a to ma vždy rozosmeje. Na miniatúrnej hlavičke mu vyčnievajú očiská veľké sťa dvere na budove mrakodrapu. Keď sme blízko seba a žmurkne na mňa, naše mihalnice sa prepletú a ja sa cítim ako v siedmom nebi. Rozplieť ich je potom umenie. Jeho tvár zdobí miniatúrny noštek. Je malinký ako zrnko maku a ledva ho vidno. Netuším, ako dokáže smrkať. Oči má sťa pingpongové loptičky, a keď ich na mňa vypúli, vždy sa trochu zľaknem. Akoby som videla herca Latináka.

Úsmev môjho priateľa je priam rozprávkový. Pripomína Babu Jagu v Mrázikovi. Žiaden zub, trochu smradu v ústach, keď zje niečo zakázané (nie nadarmo sa hovorí, že zakázané ovocie chutí najviac), ale aj napriek tomu všetkému ho mám veľmi rada. Ústa si úsmevom dokáže rozťahovať tak, ako keď sa na autobuse otvárajú dvere. Myslím, že toto máme spoločné.

Krk má spojený s telom, ale tučný nie je. Chodí predsa športovať. Najradšej má lezenie po strohoch. Na to mu výborne slúžia jeho nohy, alebo skôr mininôžky, ako to s obľubou volám a on sa na to hnevá. Topánky nenesie, vraj načo, a nohy mu, chvalabohu, nesrdia.

Môj malý hrdina, ako ho najnovšie volám, je veľký obranca. Ale nie taký hokejový či futbalový. Je to skutočný obranca. Minulý rok si bránil svoje bývanie. Keď mi to dedko rozprával, bola som naňho nesmierne pyšná. Nikým a nikdy by si svoj domov nenechal ukradnúť. Bol rád, že sa nevzdal ako všetci jeho kamaráti, a chránil si svoj domov zubami-nechtami do vypätia všetkých síl. Nikdy sa nemienil vzdať svojho útočiska, pretože inde by nebol šťastný.

Tento malý bojovník je veľmi pracovitý a vytrvalý. Po tom, čo sa mu minulý rok zrútil jeho domček (celý spadol na zem), musel v ňom vydržať celú zimu až do ďalšieho leta. Áno, býval v spadnutom domčeku, ale nevzdal sa. Do leta už býval v novom dome, v tej istej lokalite, pri tých istých kamarátoch. Keďže, ako som už spomínala, má lezenie veľmi rád, bola preňho hračka postaviť si nový dom.

Vilko vie byť aj poriadne pyšný. Pyšný v tom najlepšom slova zmysle – na svoju krásnu rodinu, ktorú si prednedávnom založil. Popod nohy sa mu teraz motajú miniatúrne deťúrence, nie väčšie

ako zrnko piesku, a celým domom preniká zvonivý smiech. Je to starostlivý a milujúci otec. Nikdy a za nič na svete by svoju rodinu neopustil.

Zabudla som spomenúť, že aj napriek nízkemu veku nemá žiadne vlasy. Skrátka mu nikdy nena-
rástli. Jeho hlava pripomína lesklú ľadovú plochu alebo vyleštenú bowlingovú guľu. Ale mne to
neprekáža, raz si s ním možno pôjdem zahrať tento šport. Asi prehrám, pretože triafanie do diery
miluje.

Jeho zlovykom je hryzkanie do všetkého, čo zbadá. Raz sa takto prehryzkal až do susedovho
domu. Vtedy sa veľmi zľakol a ponúkol sa, že škodu susedovi uhradí. No v tomto je nepoučiteľný.
Škodu uhradil, ale s hryzkaním neprestal. Ale keď mi hryzká do uška, je to ako keby hrali Vivaldiho
Štyri ročné obdobia. Miluje vážnu hudbu.

Je neuveriteľným rozprávačom. Pri otvorení úst a vypustení prvých slov každý okamžite zmlkne.
Cicero by sa určite schoval za rečnícky pult. Ako som už spomínala, nemá zuby, žiadne perličky
v ústach, zato z pier mu tie perly vychádzajú sťa slnko každé ráno spoza obzoru. Chrlí jednu vetu
za druhou a všetko, čo povie, má hlavu aj päť.

Vilko je tiež veľký gurmán. Ale pozor! Nie všetko zje, v jedle je priberčivý. Nevie prečo, ale
najviac miluje jablká. Dokonca si v nich robí chodníčky a spomínané diery. Raz som mu spravila
v jeho krásnom šťavnatom červenom jablíčku svoju vlastnú cestičku a len sa na mňa usmial tým
svojím krásnym bezzubým úsmevom, ktorému je ťažké odolať. Veľmi rád pletie. Najčastejšie sa
mi však pletie popod nohy.

Nikdy som ho nevidela namosúreného. Vie odpúšťať kamarátom, ak mu vyvedú nejakú habaďúru
a zahryznú sa mu do jablka. Pretože jablko je jeho domov. Bývam v ňom spolu s ním. Je to náš
domov a domov našich detí, ktorý nikdy neopustíme.

Mám doma hrdinu. Naozajstného hrdinu. Je ním môj manžel, ktorého som spoznala pred rokom
najprv len z rozprávania môjho dedka. Starý otec bol na svojho vnúčika právom hrdý, keď sa
nevzdal svojho jablka, svojho domova.

Teraz je to môj hrdina. Môj malý hrdina červík. Červík Vilko.

***

*Súťažný príspevok Alexandra Reindla Malý hrdina Vilko získal Mimoriadnu cenu za kreatívny
prístup.*

Emma Gvistová, Všetko, čo v živote mám

Každý má v živote svojho hrdinu či vzor. Pre niekoho to môže byť postava z filmu alebo rozprávky, slávny spevák, herec alebo kaskadér. Tým mojím je môj otec, za ktorého som naozaj vďačná.

Môj ocino je typ človeka, ktorého v dave ľudí len tak ľahko neprehliadnete. Nie je vysoký ako jedľa, ale jeho výrazná postava a modrozelené oči, ktoré žiaria ako dve krištáľové jazerá, sa vryjú do pamäti každému. Okrem pohľadu ho vystihuje žiarivý úsmev, ktorý je mojím svetlom v temnote. V hrudi mu bije malé úprimné srdiečko plné nekonečnej lásky, a to ani nehovorím o hrejivých objatiach, pri ktorých viem, že som v bezpečí a že mi nik nemôže skriviť ani vlások.

Navonok pôsobí úplne inak ako vo vnútri. Kto však ocina pozná, vie, že v jeho mohutnom tele sa skrýva kus niečoho jedinečného. Tým unikátom je jeho vynikajúca povaha. Je to síce chlap ako hora, ale ten poklad, ktorý ukryva v hĺbke svojej duše, je to najkrajšie, čo vám človek môže poskytnúť zo seba samého. Je mojím anjelom strážnym v akejkolvek situácii. Krídla nemá, ba dokonca ani dlhé blond vlasy, biele šaty či svätožiaru, ale má srdce na správnom mieste.

Ako malý mal more záľub. Priatelil sa s loptou i s pukom. Túžba stať sa profesionálom v jednom z týchto športov sa časom rozplynula ako ranná hmla. Hodiny odbíjali a s nimi aj dni bežali maratón. Vyučil sa za kuchára, a aj keď sa tejto práci nevenuje, stále sa zvrta v kuchyni a vyčarí jedlá ako šéfkuchár v luxusnej reštaurácii. Okrem varenia je dobrý aj v opravovaní. Vie opraviť čokoľvek, čo je na ceste k smrteľnej posteli. Nakoniec sa zamestnal v stavebnej firme a dnes v nej pôsobí na vysokej pozícii. Po práci príde často zničený a unavený a väčšinou nemá náladu na nič. V takýchto chvíľach mu ja, jeho jediný poklad, vždy poskytnem oporu a vyčarím úsmev na tvári.

Aj keď máme medzi sebou takmer bezchybný vzťah, nie je samozrejmosťou, že všetko ide ako po masle. Nie som dokonalá a dokonalý nie je ani on. V mnohých veciach sa perfektne dopĺňame a ťaháme jeden druhého ako horolezci pri lezení po skalách, ale nie vždy sa naše názory zhodujú ako puzzle, a preto občas na dvere klopú problémy. Naše hádky riešime s pokojom a pokorou, čo je vždy lepšie, ako sa dostať do slepej uličky, z ktorej nevedie cesta von. Navzájom sa tolerujeme a rešpektujeme. Okrem toho sme spolu prekonali a stále prekonávame rôzne trnité cesty plné prekážok a temnoty. Sviečka, bohužiaľ, nehorí večne a ako má svoj začiatok, má aj svoj koniec.

Otec je veľmi cieľavedomý, úprimný a vytrvalý človek. Aj vďaka týmto vlastnostiam bolo jednoduchšie popasovať sa s problémami. Veľký obdiv mu patrí za kopec vecí a skutkov, no najväčší má za to, že ma vychováva sám. Už presne štyri roky. Nebolo to nikdy jednoduché a nie je to tak ani teraz. Dôležité je, že nie sme sami. Sme na všetko dvaja. Spolu bojujeme ako vojaci na fronte so životom, ktorý vyhrávame, aj keď krv pomaly kvapká a oblaky plačú. Veď každé more musí mať brehy, aj more žiaľu.

Okrem toho, že je výborný kuchár, opravár a bojovník, je aj skvelým otcom a mojím najlepším priateľom zároveň. Dáva mi krídla. Dáva mi slobodu a tým ma učí lietať.

Mať v rodičovi dôveru a oporu je veľmi dôležité a v tom svojom som obe vlastnosti našla. Láska, akú mi on dáva, je úprimná, nekonečná, nedá sa kúpiť a je nenahraditeľná. Taktiež mi rád vraví: „Som tu vždy pre teba a môžeš sa o mňa oprieť vtedy, keď to budeš potrebovať.“ Vďaka nemu viem, že nie som sama, a keby mohol, zniesol by mi aj modré z neba.

Patrí mu veľké ďakujem za všetko, čo pre mňa urobil a stále robí. Veľmi ma ľúbi a ja ho celým svojím srdiečkom tiež ľúbim.

***

Súťažný príspevok Emmy Gvistovej Všetko, čo v živote mám získal 4. miesto.

Karolína Polečová, Môj tajomný hrdina

Môjho hrdinu pozná skoro celý svet. Síce neviem, ako vyzerá, no často si ho predstavujem. Zaujímavé je, že zakaždým inak. Raz si predstavujem, že ma oči modré ako oceán, inokedy hnedé ako čokoláda. Raz je vysoký, raz nízky, niekedy má veľké svaly a niekedy veľké brucho ako dva balvany.

Myslím, že všetkým čitateľom tohto pokusu o umelecký opis došlo, že tieto slová sú o Bohu. Boh pre mňa znamená veľa. Možno je to tým, že moji rodičia ma k nemu viedli od detstva. A možno preto, lebo je to „človek“, na ktorého sa môžem vždy spoľahnúť. Môžem sa pri ňom smiať z plných pľúc, môžem pri ňom plakať ako o život, nemusím sa báť, že niekomu vyradí moje tajomstvá a viem, že mi vždy pomôže. Jednoducho je spoľahlivý. Či je tma ako vo vreci, alebo vonku svieti zubaté slnko, či je teplo na odpadnutie, alebo zima na zamrznutie, cítim ho pri sebe, cítim ho v sebe. Boh je všadeprítomný a myslím si, že je v každom z nás. Sme Jeho rukami, keď pomáhame iným, sme jeho nohami, keď navštevujeme svojich blízkych, sme jeho očami, keď vidíme dary sveta, a jeho ústami, keď rozprávame iným o jeho skutkoch.

Hovorí sa, že Boh sa k nám prihovára cez naše svedomie. Myslím si, že je to pravda. Má tichý, pokojný hlas, ktorý možno nepočuť v ruchu zrýchleného sveta, ale v tichu srdca. Pozná mená vyše ôsmich miliárd ľudí, a preto si myslím, že je vševediaci a svojím hlasom k sebe volá každého. Je len na človeku, či ho chce počuť. Snaží sa ľudí priviesť k dobru, pretože Pán je dobrý. Dáva nám pravidlá, ktoré sú nádherné ako polárna žiara, sú jednoduché ako Rubikova kocka jednej farby a zároveň namáhavé ako práca v bani. Je ľahké sa ich naučiť, no ťažké ich plniť. Vyhýbajú sa tak mysleniu rušného sveta, a preto je ich plnenie niekedy náročnejšie ako šliapať kopcom na bicykli. Pre kresťanov by mali byť nezabudnuteľné, ako bola Marína nezabudnuteľná pre Sládkoviča. Mali by ich mať na pamäti tak, ako mal Hviezdoslav na pamäti svoju mašľu. Mohli by sa im stať ich prirodzenosťou. Tak, ako nám je prirodzené jedenie alebo spánok.

Už prví ľudia začali veriť v rôzne mýtické postavy. Lenže časy plynuli a ľudia sa vyvíjali ako dieťa v lone matky. Na svet prišiel človek, ktorý začal robiť zázraky. Bol to neznámy muž, ktorý vysvetľoval ľuďom pravdu života, a predstavil sa ako Boží Syn. Ľudia postupne začali kráčať v jeho šľapajach, začali si pomáhať a konali dobro, za ktoré im prisľúbil Božie kráľovstvo. Robil zázraky a robí ich doteraz. Je naozaj neuveriteľné, ako sa z jedného dňa, keď sa ani nemôžete postaviť na vlastné nohy, stane druhý a vy môžete tancovať ako o život. Aj za týmto skutkom sa podpisuje môj hrdina. A nielen za tento skutok, ale aj za plno ďalších X Y vecí, ktoré sa dejú každý deň. No nie je to úžasné? Dáva nám dary, a to nielen pod stromček, ale aj dary, ktoré nám pomáhajú mať život lepším. Mať krásny hlas a spievať, mať ťah v ruke a kresliť alebo vedieť rozosmiať niekoho, kto je smutný. A to sú preňho len maličkosti.

Každý kresťan si podľa mňa musí prejsť obdobím, keď si kladie otázky typu: „Čo ak ten Boh vlastne neexistuje?“ alebo „Čo ak verím v niečo, čo naozaj nie je?“ Sama som si týmto prešla. Deň čo deň som sa topila v takých myšlienkach. Premýšľala som nad tým, ako v Boha na jednej strane neverím, a na druhej sa mu sponďám v ťažkej chvíli. No nakoniec som dospela k záveru,

že je to niečo také, ako keby som verila v to, že Zem je planéta. Je to zbytočné. Sme zaslepení, pretože čítame teórie a počúvame názory iných, ktoré nás ovplyvňujú ako reklamy na internete, a ovplyvnia nás až na natoľko, že prestávame veriť v jednu veľkú hviezdu. Vždy, keď sa pozerám na nočnú oblohu, predstavujem si, že hviezdy sme my a mesiac je Pán Boh. My sme ovečky a On je náš pastier, ktorý nás chráni, a dáva nám poznať svoju krásu a veľkosť v Jeho dielach. A to všetko nám dáva, aby sme to užívali, zveľadovali a zachovávali pre ďalšie generácie. Možno je to náročné, ale keď si predstavím ten príchod do cieľa, tak sa nemôžem dočkať. Idem z toho vybuchnúť ako etén v zmesi so vzduchom.

Môj hrdina mi veľakrát pomohol. A nielen mne, ale aj ďalším tisíckam ľudí, ktorí potrebovali ukázať smer, ktorým sa majú vydať, aby sa vrátili späť na tú správnu cestu. Pomáha nám, keď sme chorí, keď máme ťažké skúšky v škole alebo máme rozhodnúť o veciach, ktoré sú ťažšie ako pochopenie teórie relativity. Vždy vie, kedy má otvoriť svoju náruč, a my k nemu len pribehneme ako dieťa do náručia dávno strateného rodiča. Za to všetko mu ďakujem, každé ráno i večer, a modlím sa, aby k sebe priviedol čoraz viac ľudí. Ľudia ho potrebujú tak veľa ako prísun kyslíka, lebo on nám dal život a riadi ho. Dáva na nás pozor a pomáha nám vstať na nohy, keď spadneme. Miluje nás celým svojím srdcom. Odovzdajme sa mu a uvidíme, že keď sa skončí náš pozemský život, tak nepôjdeme do neba po schodoch, ale odvezie nás tam výťah. Budeme na seba hrdí ako rodičia, keď vedú svoje dieťa k oltáru. Budeme mať pocit, že sme v živote niečo dokázali.

***

Súťažný príspevok Karolíny Polečovej Môj tajomný hrdina získal 5. miesto.

Miriam Wansnerová, Slečna M

Pomáha mi. Neustále. Aj napriek tomu, že nemá hmotnú formu. Pýtate sa: „Kto to môže byť?“ Napadajú vám všelijaké nadprirodzené či vymyslené bytosti? Vlastne, i keď vám túto postavu opíšem, v predstavách sa bude javiť každému inak. Pre mňa je však špeciálna a mimoriadne vzácna. Pevne verím, že i v tejto chvíli mi pomáha.

Obrys tváre ostrý ako práve nabrúsený nôž, líčne kosti nie veľmi výrazné, no oči, ach, tie prenikavé oči... Modré ako tá najjasnejšia obloha, hlbšie ako horské plesá. Ten podmanivý pohľad cítim, aj keď ho nevidím, no viem, odkiaľ sa upiera. Jeho tajomno mnou preniká. Nos ako rozto milý gombíček vypnutý dohora. Pery neveľké, no plné, prívetivé a zhovievavé, v tvare sýtočerveného magického srdca. Keď sa usmeje, rad bielych rovných zubov skrášli jej tvár a môj celý svet sa upokojí. Vlasy? Dokázala by som o nich básniť donekonečna. Biele, hebké ako jarný vánok, ako najvzácnejší satén. Belšie ako práve napadaný čerstvý sneh, ich lesk odráža ostré lúče zo slnka a za tmavých nocí i z mesiaca, v najkrajších farbách dúhy. Zdajú sa nekonečné, tancujú okolo tváre sem a tam, tam a sem. Niekedy sa spoja s oblohou, zaletia až k obláčikom. Toľko voľnosti asi nik nevidel. Niekedy ich má skrotené, zapletené do nekonečných vrkôčikov, no na kráse jej neuberajú, vtedy priam srší múdrosťou a inteligenciou.

Šaty vanú ani vietor všade navôkol. Sú ako z jemnej pavučinky, ktorú utkal na mieru najšikovnejší z pavúkov. Dážď a vietor pridali za hrst' semienok najkrajších drobných kvietkov pastelových farieb. Pri každom kroku, každom ľahučkom pohybe šaty povievajú splývavo so vzduchom a doďaleka sa šíri nádherná kvetinová vôňa. Elegancii a ladnosti pohybov prispieva chudulinká tenká postava, taká štíhla ako steblo trávy, no pohybuje sa nenápadne, rafinovane, jemne. Raz je blízko, tesne vedľa mňa, o chvíľu v nekonečnej diaľke a odrazu lieta pred mojimi očami. Nie každý dokáže uvidieť túto nádheru, nie každý je vďačný za jej existenciu a tichučký hlások, ktorý uši nepočujú. Jemný mäkký hlas počujem pomerne často, je s' ňou zvonivá pokojná pieseň, ľahká, taká na zapamätanie. Jej ústa sa takmer nehýbu, šepkajú mojej duši, aby ich nik iný nepočul, aby som sa sústredila na čarovné slová.

Sedím ticho v lavici. Hlučný svet okolo mňa sa akoby pomaly rozplýval preč. Nachádzam sa vo svojej chaotickej mysli, rozmýšľam a bádám po slovách. „Kdeže si?“ pomyslím si. Podopriem si hlavu rukou, počúvam a čakám, moja myseľ je stále na vlne heavy metalu. A zrazu akoby sa v hurikáne myšlienok zastavil čas. Všetky myšlienky stíchnu a jemnými slovami, ktoré mi hľadajú uši, sa mi prihovára: „Len ma počúvaj a...“ Opäť som nič nepočula, bola som späť v našej triede, ach. Ten hluk a nepokoj! „Miriam, Miriam?“ ozvalo sa. No, veru, nebola to moja tajomná postava. „To snáď nie je možné!“ pomyslím si. „Zas tá Novotná nevie, aké i v slove napísať?!“ Pravdaže nevedela, tak som jej teda poradila. Opäť som sa sústredila na tajomnú slečnu. Je tu. Presne v tejto chvíli poletuje zľahka okolo, šepká mi, načúva mojim myšlienkam. Zurčiaci vodopád slov obmýva moje sústredené uši, myšlienky prúdia hlavou a vyvierajú spod špičky pera na papier. Ďakujem jej za každé slovo, každú myšlienku, za neustálu pomoc a inšpiráciu.

I tieto slová mi pomohla vytvoriť. Tak už ste odhalili moju hrdinku? Je ňou slečna Múza. Pomáha každému vždy, keď je to potrebné. Len ju stačí v pravej chvíli vedieť privolať. Vie niekto privolať vietor? Priletí, poštekľí, nakopne a zrazu je preč. No v myšliach tvorivých ľudí zostáva a pridáva plyn, nedovolí im zabrzdiť a zaspať. Pracuje bez prestania. Raz ju potrebuje jeden, raz ja, potom niekto tretí, štvrtý... Dokáže vymyslieť vždy niečo nové a originálne. Je veľmi zvedavá a vynalievavá, vnáša do našich myslí inšpiráciu. Je aj veľmi predvídavá a vševediaca, ponúka nám kopec fantázie a predstavivosti. Je však iba na nás, či ju chceme počúvať, riadiť sa jej radami, alebo či sa necháme ovplyvniť našou pohodlnosťou a lenivosťou.

Pri pútavých témach, blízkych môjmu srdiečku, sa valia jej myšlienky a slová prúdom na papier, no pri umeleckom opise neustále niekam odbieha, hráva sa na schovávačku, nevedela som ju nájsť, asi ju tiež nebavilo majstrovať vtáčiu búdku. Múza je predsa umelkyňa a umelci tvoria vznešené veci. Najviac mi pomáha pri písaní príbehov, sú zaujímavé pre nás obe, a vtedy fantázia pracuje na plné obrátky. Pero lieta po papieri, a keď si slečna Múza zmyslí, už je všetko v deji inak. Takto spolu zamotáme kľbko udalostí, potom rozmotáme, doplníme a zvinieme. Opakujeme to mnohokrát, kým všetko do seba zapadne, a potom si obe spokojne odpočinieme.

I keď je slečna múza mojím vzorom, najväčšou inšpirátorkou i hrdinkou, jej tiché slová mi víria v hlave, no jej tvár, tie prenikavé hlboké oči a plápolajúce kvetinové šaty, vidím s pribúdajúcim časom čoraz menej zreteľne a musím sa stále viac spoliehať sama na seba. Často sa snažím privolať svoju Múzu, a tá sa neozýva. Pochopila som, že tak je to správne. Keď dozrievame, nepotrebujeme toľko cudzej pomoci, už vieme, čo dokážeme vlastnými silami a svojou usilovnosťou. Vo svojich predstavách stále vidím tú nádhernú pomáhajúcu bytosť, verím, že pozoruje moje kroky i malé pokroky, a nikdy na ňu nezabudnem.

***

Súťažný príspevok Miriam Wansnerovej Slečna M získal 6. miesto.

Miroslav Buna, Moja mama

Môj hrdina nie je postava z komiksového sveta s nadľudskými schopnosťami, ale osoba, ktorá vzbudzuje rešpekt a je disciplinovaná. Jej hrdinstvo je zakorenené v dobrých skutkoch.

V očiach svojho hrdinu vidím odlesk nezlomnej vôle a obetavosti. Jeho pohľad prezrádza starosti o osudy iných, ochotu položiť svoj vlastný život pre pomoc tým, ktorí to potrebujú. Jeho sila spočíva v jeho schopnosti podeliť sa o bremeno života so srdcom plným lásky a porozumenia. Môj hrdina nie je bezchybný, ale to, čo ho robí hrdinom, je jeho schopnosť učiť sa z vlastných chýb a s odhodlaním prekonávať prekážky. V jeho živote nie je dramatická fanfára, ale pokorná vytrvalosť, ktorá zanecháva stopy v životoch tých, ktorí ho poznajú. Jeho hrdinstvo sa neodohráva na veľkých pódiových scénach, ale odohráva sa v tichých kútoch sveta, kde sa stretáva so skutočnými výzvami života. Je to človek, ktorý neustále kráča vpred, aj keď cesta vedie cez ťažkosti a neistoty. V jeho rukách nájdeme zbraň, ale aj záchranný opasok pre tých, ktorí sa topia v mori problémov. Jeho slová nie sú hromovým burácaním, ale jemným šepotom nádeje pre tých, ktorí sa cítia stratení.

Každý človek má svojho vlastného hrdinu. Či už je to učiteľ, ktorý verí vo svojich študentov, sused, ktorý vytvára dobrú komunitu, alebo priateľ, ktorý nikdy nezradí a neopustí. Jeho hrdinstvo je v každom pozitívnom čine, v každej dobrej rade a v každej úprimnej usmievavej tvári. Je to hrdina každodenného života, ktorý nás inšpiruje k tomu, aby sme boli lepšími ľuďmi.

Môj hrdina je zároveň aj môj vzor. V každodennom živote prichádzame do kontaktu s rôznymi ľuďmi, ktorí ovplyvňujú naše myslenie, hodnoty a správanie. No takí ľudia ako osoba, ktorá mi je vzorom, sa nesnažia ľudí ovplyvniť, ale podporujú ich vo vlastných rozhodnutiach. Prítomnosť môjho hrdinu a jeho vplyv sú pre mňa inšpiráciou a navigáciou na tejto životnej ceste.

Môj vzor je viac než len postava, ktorú obdivujem. Je to človek, ktorý rešpektuje iných, je disciplinovaný a má pokoru voči ostatným. Jeho prístup k životu ma naučil, že aj napriek výzvam a prekážkam môžeme nájsť silu a pokračovať ďalej. Jeho schopnosť zachovať pokoj a optimizmus v ťažkých situáciách ma vedie k zamysleniu sa nad vlastnými reakciami na výzvy života. Jeho rozhodnutia sú pre mňa inšpiráciou a odhodlaním držať sa svojich presvedčení. Jeho schopnosť prispievať k dobru spoločnosti a vytvárať pozitívne zmeny ma motivuje k premýšľaniu o tom, ako aj ja môžem prispieť k lepšiemu svetu. Navyše, môj vzor je človek s nekonečnou schopnosťou učiť sa a rásť.

Jeho pokora a ochota prijať nové výzvy sú pre mňa povzbudením k neustálemu zlepšovaniu sa. Jeho príklad mi ukazuje, že životná cesta je o neustálom snažení sa byť lepšou verziou seba samého. Môj vzor nie je len niekto, koho obdivujem, ale je to človek, ktorý formuje moje hodnoty, usmerňuje moje kroky a inšpiruje ma byť lepším človekom. S jeho prítomnosťou v mojom živote cítim silu, ktorou sa snažím dosiahnuť svoj plný potenciál a pozitívne ovplyvňovať svoje okolie.

Jeho hrdinstvo nie je vždy spojené s veľkými činmi a výnimočnými schopnosťami. Skutočný hrdina môže vyrastať priamo medzi nami, v každodennom živote, a môže to byť niekto, kto nás inšpiruje, podporuje a prispieva k tomu, aby bol svet každým dňom lepší.

Pre mňa je hrdina niekto, kto vytvára pozitívny vplyv vo svojom okolí, či už malými gestami, alebo veľkorysými činmi. Je to človek, ktorý ukazuje odvahu čeliť nástrahám života a zároveň si udržia-va vnímavosť voči potrebám ostatných. Je to človek, ktorý si váži hodnotu dobra a spravodlivosti a snaží sa byť príkladom. Navyše, môj hrdina má odvahu stáť si za svojimi presvedčeniami a bojovať za to, čo je správne. Nebojí sa vyjadriť svoj názor a pritom si uchováva rešpekt k názorom ostatných. Jeho schopnosť tolerancie a pochopenia robí z neho niekoho, kto dokáže zjednocovať a budovať mosty medzi ľuďmi.

Môj hrdina nie je bezchybný, ale je ochotný učiť sa z vlastných chýb a osobnostne rásť. Je to hrdina, ktorý neustále dokazuje, že každý z nás môže byť hrdinom vo vlastnom živote prostredníctvom malých aj veľkých dobrých skutkov. Tým hrdinom je osoba, ktorá je mi vždy na blízku, a je ním moja mama.

***

Súťažný príspevok Miroslava Bunu Moja mama získal 7. miesto.

Nikoleta Hozzová, Jeseň, moja vnútorná sila

Je chladná ako ľad, náladová ako hladina mora, chaotická ako ranná mestská premávka a depresívna ako dlhý, šedivý a upršaný deň. Je tajomná, no aj tak ju každý z nás pozná. Veľa ľudí ju nemá rado a to len preto, lebo sa pozerajú iba na jej zlé vlastnosti. No keď niekto chce, uvedomí si, že nie je úplne taká, ako ju väčšina ľudí vidí.

Ja som ju obdivovala už od malička. Je krajšia ako všetko, čo ste kedy videli. Oblieka sa hlavne do farby čokolády, pomarančov, slnka, lásky, trávy či farby bohatstva. Vždy sa tak perfektne zladí. Nevie sa na ňu vynadávať.

Jej inteligentná duša sa rada ponára do mora pre ňu zatiaľ neznámych informácií. Rada ich loví a necháva si ich uložené v hlave do konca života. Veľmi rada číta. Knihy sú pre ňu čarovným svetom. Obyčajné slová sa menia na krajinu plnú lietajúcich drakov, detektívnu kanceláriu, kde sa práve rieši prípad vraždy, či na romantickú prechádzku v parku so životnou láskou. Vždy pri tom pije teplý ovocný čaj, ktorý zahrieva celú jej bytosť.

Ona sama veľmi rada píše. Zapisuje si myšlienky, ktoré jej počas dňa prileteli do hlavy, a jediná cesta, ako ich dostať na papier, je cez čarovné pero poznania. Zapisuje si všetko, čo cez deň videla, všetky tie krásy sveta a maličkosti, ktoré si obyčajný človek nemá šancu všimnúť. Niekedy to však nestačí. Niektoré myšlienky nie je možné vyjadriť iba slovami, a preto často maľuje. Štetcami premieňa svoje myšlienky na niečo, čo predtým ešte nikdy neexistovalo, vytvára svet plný farieb, svet plný radosti a detskej hravosti.

Rada počúva hudbu. Hudba dokáže zmeniť jej náladu zo sekundy na sekundu. Keď počúva smutnú hudbu, nemá problém celý deň preležať v posteli so slzami na krajíčku. No len čo si zapne optimistické melódie, začne tancovať pred zrkadlom ako zmyslov zbavená a predstavuje si, že je niekde na pódiu, kde na ňu hľadí vyše milióna ľudí, alebo si spieva v sprche až tak, že ju počuť v celom dome. Podľa nej má hudba nejakú zvláštnu, ale silnú moc, ktorú si nikto z nás nevie ani predstaviť. Je to úplne presná definícia kreativity, kde dirigent svojím sláčikom ukazuje umeleckému hudobnému telesu krajinu nekonečnú a božskej láskavosti. Túži byť súčasťou sveta tvorivého myslenia a citového uvoľnenia vlastného prežívania či ľudskej obrazotvornosti.

Zbožňuje chodiť na prechádzky. Je jej úplne jedno, kam by mala ísť. Najradšej však chodí do lesa. Tancovanie lístia, šepkanie vetra a tiché spevy vtákov jej vnášajú neuveriteľný pokoj do duše. Taký pokoj sa nedá nájsť nikde inde, iba v lese, kde srdce plesá a nádej rastie, kde je človek samým sebou v kruhu tých, ktorí mu neublížia, lebo sú len dokonalými poslucháčmi jeho hudobnej melódie.

Ona sama je veľmi pokojná, rozvážna a schopná dobre zvažovať svoje kroky a rozhodnutia. Je schopná rýchlo sa prispôbiť novým situáciám a okolnostiam, ktoré jej úplne nečakane prídu do cesty. Má rada zmeny, pretože jej otvárajú dvere do neznáma. Dokáže čeliť nepriaznivým podmienkam a objaviť svetlo v temnote.

V jej príbytku je vždy príjemne teplo, no zároveň cítiť čerstvý a svieži vzduch, ktorý pulzuje ľudským telom, tepnami sa rozháňa ako víchor neznámou krajinou. Ach, ten vzduch prírody, tá nekonečná sila a energia ducha. Preháňa sa, letí, nechá sa unášať svojimi snami, rozmýšľa, hrá, maľuje a žiari.

Na svojom stole má vždy zapálenú sviečku. Plameň tej sviečky je ako malá hviezda, ktorá osvetľuje temné okolie a vnáša doň svetlo domova, ktorý neustále dýcha rôznymi vôňami. V jej príbytku nájdeme voňavé koláčiky, ktoré vyzerajú ako maľované obrázky, lebo sú tak esteticky dokonalé, že svojim vzhľadom lákajú pohľad človeka, túžiaceho siahnuť si na kúsok toho malého múčneho pokrmu, s túžbou ochutnať sladkú príchuť karamelizovaného cukru a harmonizujúcej, v ústach sa rozpúšťajúcej a nebesky ľahkej čokolády. Človek by ani nepovedal, že sa dajú zjesť, lebo pohľad na ne vyvoláva imaginárny dotyk pulzujúceho tepla letného rána, kde hrejivé slnečné lúče žeravého veľikána objímajú naše telá a otvárajú nám svoje brány k večnému žitiu a nekonečným túžbam.

Často sa stretáva s ľuďmi, na ktorých jej záleží. Medzi priateľmi nachádza vlastný vesmír, v ktorom vzájomné puto a láska tvoria mapu jej srdca. Iba medzi nimi sú emócie ako umelecký festival, kde každý úsmev, každé slovo je maľbou na plátne spoločného príbehu. Prítomnosť jej srdcu najbližších je pre ňu nekonečným básnickým príbehom a tu sa každá stránka otáča s radosťou, smiechom a vzájomným porozumením.

Má pestrú paletu emócií a nálad – od radosti a nadšenia až po smútok prechádza celým spektrom ľudských pocitov. Jej nálady sú ako z rozprávky, kde sa piesok prelieva a voda presýpa, bojuje s nadprirodzenými bytosťami, no zároveň im rozumie, čo jej umožňuje byť úprimnou a vnímavou voči sebe a svojmu okoliu.

Svoju hrdinku som vždy obdivovala. Jej občasná prítomnosť v mojom živote je pre mňa ako závan osviežujúceho vetra, ktorý odnáša starosti a nesie so sebou novú energiu. Mám pocit, akoby všetky tie tiene zmizli a všetky farby môjho života sa stali sýtejšími a bohatšími. Jej prítomnosť je ako inšpirácia, ktorá ma podnecuje k tomu, aby som videla krásu vo všetkom okolo seba. Chcem byť ako ona, chcem byť ako jeseň, moja vnútorná sila.

***

Súťažný príspevok Nikolety Hozzovej Jeseň, moja vnútorná sila získal 8. miesto.

Kristína Torkošová, Môj tatko, môj hrdina

Tato hrdinom? Na prvý pohľad by ste povedali, že môj tatko je úplne obyčajný. No pod hlbokými vráskami a unaveným telom sa skrýva celkom iný príbeh. Neobyčajný. Vôbec nie rozprávково jednoduchý, no možno práve vďaka tomu inšpirujúci.

Môj tatko sa narodil ešte za „starých dobrých čias“ v malej dedinke na východnom Slovensku, kde vždy bývalo zvykom mať na záhrade aspoň jedny bosé nôžky, a tak i v ockovej rodine pribudli po jeho narodení ešte ďalšie dve detky. Detstvo nemal práve najľahšie, no a práve tento fakt ovplyvnil mnohé jeho terajšie vlastnosti. Vďaka situáciám, ktorými si prešiel, sa stal mojím hrdinom – možno nemá superschopnosti z filmového plátna, no obdivujem ho pre mnohé iné vlastnosti.

Veľmi sa mi páčia oteckove zlaté, pracovité, drsné a silné ruky. Každá trieska, jazva a ranka dopĺňa životopis napísaný v jeho tvári a potvrdzuje starostlivosť a silu, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou jeho osobnosti. Napriek sile a odolnosti sú jeho ruky jemné a nežné... To, s akou ľahkosťou pečie či varí, ma vždy naplní obdivom. V hustých čiernych vlasoch, ktoré dodávajú vážnym a zadumaným modrým očiam celkom zvláštny výzor, sa už sem-tam lesknú šediny.

Pútavá je i oteckova silná postava, ktorú zdobí vekom narastajúce bruško. Ustavične nosí čierne oblečenie, ktoré zakrýva túto drobnú pripomienku jeho neúnavnej starostlivosti o našu rodinu, kde niet času na také zábavky, ako sú hodiny strávené vo fitku. Tatko aj napriek tomu vyzerá ako pravý elegán. Tmavý outfit rád doplní hnedou koženkou, leštenými topánkami či zimným elegantným šálom.

Medzi vlastnosťami, ktoré sa mi na ňom páčia, tróni zručnosť. Dokáže oživiť rôzne predmety, opraviť neopraviteľné a vždy s veľkou ochotou pomáha iným. Túto dobrú vlastnosť však občas zatieni jeho vzťah k niektorým domácim prácam. Vonku porobí čokoľvek, ba aj chalupu postaví, no od sviežo voňavej bielizne či špinavého riadu sa raz-dva práce preč.

K jeho zoznamu zručností a talentov by sa dalo pripísať aj jazdenie na krave. Milujem príbehy o jeho zážitkoch z detstva a tento mám veru najradšej. „Keď som bol v tvojom veku, vstával som skoro ráno a pred školou i poobede som chodieval pásť kravy. V jedno jarné poobedie som sa začal na lúke nudiť. Dumal som dlho predlho, ako si čakanie skrátiť, až mi napadla bláznivá myšlienka. Vyliezol som na starú čerešňu a z najhrubšieho konára som skočil jednej krave priamo na chrbát. Krava sa zľakla a začala utekať. Držal som sa všetkými silami, no už po pár metroch som zistil, že kovboj zo mňa nebude. Po príchode domov boli všetci zdesení, ako mi niečo také mohlo napadnúť, no ja si stále stojím za tým, že i dvojmesačná bolesť za tento zážitok stála.“

Tatko je však poriadny nervoš. Myslím, že práve hnev a nervozitu som zdedila po ňom. Obaja sa dokážeme rozčúliť aj pre maličkosť. Hnevivosť a rozhorčenie zanechali stopy na jeho zvráska-venom čele či miestami bielej bradke. Keď ho raz niekto nahnevá, neveští to nič dobré – akoby

ste prebudili draka. Ešteže má doma toľko princezien, pre ktoré sa snaží učiť trpezlivosti a jemnosti. Pri oboch kútikoch na ústach aj pri očiach a pri obočí vidieť pri každom úsmeve vrásky. Nie však vrásky hnevu či smútku. Práve naopak, odzrkadľujú radosť a lásku. Povedala by som, že môj tatko býva zvyčajne vážny, prísny a tichý ako ľadová voda v potoku, no tak, ako sa hrubá vrstva ľadu na jar roztopí, aj môj tatko skrýva pod prísny a vážnym výzorom dobré srdce plné lásky a ochoty.

Môj ocko je mi v mnohom príkladom. Žasnem nad jeho inteligenciou, silou, chápacosťou, odvahou a vytrvalosťou. Pre mňa bude vždy láskavým, milujúcim a milovaným oteckom, ochotným, otvoreným a starostlivým človekom. Je toho toľko, čo na ňom obdivujem, no zo všetkého sa mi najviac páči to, že pre rodinu by urobil čokoľvek na svete. Toto je môj tatko, môj vzor a môj najväčší hrdina.

***

Súťažný príspevok Kristíny Torkošovej Môj tatko, môj hrdina získal 9. miesto.

Nikola Hnátová, Svetlo v mojom živote

Slnko, ktoré v ranných hodinách môjho života zavítalo na scénu, je mimo mojej rodiny. Jeho meno je Michaela. Michaela – milé, nežné ľudské stvorenie, ktoré mi rozjasňuje temné chvíle každo-dennej reality. Jej prítomnosť je ako svieži vánok prinášajúci úsmev na moju tvár. Je jasným slnečným lúčom, ktorý tíši bolesti srdca a rozjasňuje deň. Lúčne kvety prekypujúce očarujúcou vôňou – to sú jej vlasy. Jej hlas je stelesnením ranného spevu vtákov.

Jej osobnosť je osobnosť silnej ženy, ktorá žije svoj život naplno. To najšľachetnejšie, čo ju robí hrdinkou, je boj za spravodlivosť pre druhých a pomoc tým, ktorí to potrebujú najviac. Jej pocho-penie a podpora mi mnohokrát zotrie nešťastné slzy z líc a na perách mi vyčarí spokojný úsmev.

Rozhovory s ňou možno označiť ako život zachraňujúce, ktoré budujú vetru vzdorné prístrešia ochrany. Je krásna ako hviezdy na oblohe a má povahu rozpálenej sopky, ktorá sa spustí hneď, keď sa deje niečo neslýchané. Keď sa ukazuje nepravosť, odvážne sa postaví zoči-voči nespra-vodlivosti s ohňom v očiach. Veru, nikto by nepovedal, aké zvierajú sa v tej krehkej kráse ukrýva. Tú odvahu a siný prejav by v tejto krehkej osobe vážne nikto nečakal. Priateľstvo, plátňo skrom-ného maliara, ktoré dáva životu jas a krásu mne i všetkým, ktorí majú to šťastie poznať ju a byť v jej blízkosti.

Miškin hlas je ako melódia srdca, harmonicky sa nesúca z jej úst a sprevádzajúca ma vo všetkých mojich dobrodružstvách. Jej prítomnosť je ako vôňa čerstvo upečeného chleba, ktorá mi prináša pokoj a pocit domova. Elegantné držanie tela a vznešené ladné pohyby ukazujú ženskú stránku jej osobnosti s pevnosťou v ctení a žití v hodnotách slušného správania.

Jej kroky sa nesú s tichou sebadôverou a jemným pôvabom. Nežné ruky, plné snov, denne na-plňa skutkami pomoci pre iných. Prenikavý pohľad vie pohľadiť i klopiť zraky iných, je ako voda v nádherom tyrkysovom jazere, poskytujúcom osvieženie i pohladenie duše. Je kapitánom, kto-rý neopúšťa palubu svojej lode, a aj napriek búrkam, víchru či vlnobitiu nepustí kormidlo priateľ-stva.

Jej hnedé oči sú ako hlina na stratenom pirátskom poklade, ktorý tajomne žiari spod veka truhlice. Odráža krásu duše a zaháňa démonov strachu a hrozieb temného sveta. Jej vlasy sú ako dravý vodopád dlhých vlasov – zlatých pramienkov –, ktorý spája nebesá so zemou, a každý prameň si zdanlivo žije svoj život, zachytáva svetlo a trblieta sa nadprirodzeným zlatým svitom. Zdá sa, že nie sú jednou rodinou, pôvabne sa kolíšu pri každom pohybe, akoby tancovali na tajnú melódiu, ktorú počujú len ony. Jej pery zdobí jemný úsmev – je ako lupeň, ktorý práve rozkvitol. Má v sebe nádych tajomstva a štipku šibalstva a láka všetkých, aby boli svedkami odhalenia jej skrytej o-sobnosti.

Miška je žena, ktorá miluje prírodu a vníma jej posolstvo. Je ako kvitnúci kvet v rozprávkovom lese. Jej duša sa dotýka každej kvapky dažďa a každého slnečného lúča. Je ako vánok, ktorý tancuje medzi stromami a nesie so sebou vôňu rozkvitnutých kvetov. Popadané zmätené emócie

ako lístie jesenných stromov, ktoré stále plodia ovocie, a udržuje hravosť, radosť, túžbu a živosť vo vnímaní bežných vecí. Je ako zlatý most, ktorý spája ľudí a dáva im pocit domova. Nežné dievčatko, ktoré sa každý rok teší na príchod prvých snehových vločiek, púpav na jar a sladkých malín v lete – to je ona.

V jej hlase počuť melódiu prírody, zvodnú i očarujúcu pre všetkých okolo nej. Jej láska k prírode je synonymom jej osobnosti – ako rieka, ktorá tečie, naplňajúc svet harmóniou a pokojom. Vtáča, ktoré chce vzlietnuť, a nečakať od života veľa, no vie, že niečo chce a ide si za tým.

Desať rokov je pre niekoho veľa, pre niekoho málo, no pre mňa dostatočne dlho na presvedčenie o nemennej chrabrosti mojej spriaznenej duše. To je ten vzácny čas plný čarovných momentov. Taký dlhý čas trvá to nežné pohladenie a súcitiť, ktorý spája nemožné s možným. Každý rozhovor s ňou je zahojená rana na srdci i na tele, doplnená skladačka mozaiky bezhraničných rozmerov.

Michaela je človek, ktorý je odolný voči drsným vlnám, vždy milý a pokorný, aj keď čelí ťažkým situáciám. Je to osôbka, ktorá prežíva šťastie iných, ako keby bolo jej vlastné. Je to srdečný, očarujúci človek, ktorý myslí viac na rodinu či priateľov, ako na seba. Michaela je človek, ktorý môže byť kedykoľvek a kdekoľvek príkladom pre iných, je mojím najbližším priateľom, ktorého si cením viac ako čokoľvek iné. Jej odvážne skutky z nej v mojich očiach a v mojom živote robia skutočnú hrdinku.

***

Súťažný príspevok Nikoly Hnátovej Svetlo v mojom živote získal 10. miesto.

***

Autori ocenených príspevkov, odpublikovaných v tomto zborníku, dosiahli výstup publikačnej činnosti v zmysle Z.z. 456/2012: Vyhláška MŠVVaŠ SR o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti.

***

Všetci, ktorí sa podieľali na zostavení zborníka, to urobili s láskou, vo svojom voľnom čase a zadarmo. Ak sa vám naša práca páči, podporte nás, prosím, ľubovoľnou finančnou čiastkou. Pomôžete nám pokryť režijné náklady spojené s našimi aktivitami. Do poznámky uveďte, prosím, DAR. ĎAKUJEME!

Občianske združenie PREKROČ SVOJ TIEŇ
Jarocká 1300/36, 951 35 Veľké Zálužie
IBAN: SK8809000000005174496205
SWIFT: GIBASKBX

Všetky práva vyhradené

Žiadna časť e-publikácie nesmie byť reprodukováaná alebo distribuovaná v akejkoľvek forme a akýmikoľvek prostriedkami, či uchovávaná v databáze alebo systéme vyhľadávania bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa a autorov.

Názov

Zborník ocenených príspevkov Celoslovenskej literárnej súťaže Prekroč svoj tieň, 3. ročník

Recenzenti

Bc. Adriána Kertisová

PhDr. Jana Bartal, PhD.

Mgr. Christopher Danis

Mgr. Veronika Poláková, PhD.

Odborný redaktor zborníka a odborný garant súťaže

Doc. PhDr. Peter Karpinský, PhD.

Editor

Mgr. Lenka Jalilah, PhD.

Jazyková úprava

Bc. Adriána Kertisová

Fotografia na titulnej strane

Ema Černáková

Rok vydania

2024

1. vydanie

Vydavateľ

Občianske združenie PREKROČ SVOJ TIEŇ

Jarocká 1300/36

951 35 Veľké Zálužie

IČO: 53191455

DIČ: 2121344940

ISBN 978-80-974818-0-3

9788097481803